

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

24. De diebus festis duodecim Apostolorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

mae sententia, apud Hebræos mortem fuisse, ne puella, siue virgines feminis parentibus adessent; Respondeo, hoc nihil obstat: nam B. Virgo ad breue tempus secessit in locum secretiorem, interim dum Elisabetha pariebat: vt cum peperisset, statim postea, obsequij gratia, ad eam accurreret. At, non decuisse, inquit, virginalem pudicitiam, vt tunc adesset Virgo pudicissima, cum frequentes cognati, vicini, & amici ad parturientes feminas accedunt. Respondeo, nec hoc decuisse B. Virginem: nam credibile est eam, dum aderat ab hominum frequentia recessisse, & abdidisse se in locum domus secretiorem.

Celebrat præterea Ecclesia Romana, diem festum B. Virginis ad N. ues, qui dies festus consuetudine recepta Romæ seruatur, non necessitate legis, sicut cæteri, quos dixi. Liberius Papa Basilicæ insignem in honorem B. Mariæ Virginis dedicauit in Monte Esquilino iuxta Aggeres Tarquinij ad macellum Liuiæ impensis Ioannis Patritij. In eisdem Basilicæ erectione, ea de re fuit vterq; per visum admonitus, & miraculo confirmatus; descendenti- bus niuibus in Nonis Augusti, formam Templi monstrātib. A Liberio fundatore Basilicæ diu vocata est Liberiāna: postea à Sixto III. Pontifice restituta, & amplior facta fuit circa annum Domini 132. Dicitur deinde est S. Mariæ ad Præseppe, ob translata in eam ex Bethlechem facta Christi incunabula. Postremo appellata est S. Mariæ Maior: quia cum multa templa in honorem B. Mariæ essent iam in Vrbe dedicata, vt præstantia, & antiquitas eius Basilicæ significaretur; coepit est dici S. Mariæ Maior. Præterea in Hispanijs speciatim colitur dies festus Expectationis partus B. Virginis. Cuius rei causa hæc est, quia cum Annunciatio B. Virginis in Hebdomadam sanctam frequenter incidat, eo tempore solemnī ritu propter passionem, & mortem Christi Domini coli, & celebrari non poterat. Ideo olim in Concilio Toletano X. Prælati præfides Hispaniarum, in Aduentum Domini, nimirum ad 15. Kal. Ianuarij transfulerunt celebritatem Annunciationis. Et quia translatio incidit in eam diem, in qua Ecclesia Romana incipit decantare ad vespertinas preces eas Antiphonas, quæ maiores, & solemniores dicuntur, quæque inchoantur à litera O. ideo in Hispania vocatur Annunciatio B. Virginis, de la O. Rursus, quia cuiusmodi Antiphonæ reuocant in memoriam suspiria, gemitus, & desideria antiquorum Patrum, qui olim Christi Domini Aduentum expectabant, appellatur etiam in Hispania, Expectatio partus B. Virginis, eo enim tempore Beatissima Virgo partui vicina, expectabat ortum Filij Dei, quem suo in vtero iam concepserat. In Ecclesia Ambrosiana colitur Annunciatio in die Dominica, quæ Natalem Domini proxime antecedit: vt testatur Galefianus in Annotationibus ad Martyrologium Romanum: eadem ratione, nimirum quia sepe incidit in hebdomadam sanctam, in qua ob passionem, & mortem Domini solemnī ritu, & cæremonia coli non potest: ac proinde transfertur in prædictam diem Dominicam.

CAP. XXIV.

De diebus festis duodecim Apostolorum.

IVRE communi dies festi duodecim Apostolorum coluntur, & obseruantur, vt patet ex cap. Pronunciandum de consecrat. distinct. 111. Et cap. Conquestus de Ferijs, & creditur horum dierum festorum institutio esse perantiqua, vt constat ex Martyrologijs omnibus Latinorum, & Græcorum: quando vero agi, & coli ceperint, certo non constat. Verisimile est, eos dies celebrari coepisse statim atque Apostoli discipuli eorum successerunt. Clemens Roman. lib. 2. Constit. Apostolica. cap. 43. meminit dierum, qui sunt Apostolis sacri. Porro quæ supra attulimus Iuris Decreta, vim & locum habent in diebus festis præcipuis duodecim Apostolorum, in quibus pro Christo

occis, martyrij palmam consecuti, ad regna cælestia conuolarunt. Sunt enim alij dies ipsi à postolis sacri, sed non præcipui, nec tanquam dies feriatij ab vniuerso Christiano populo seruantur. Cuiusmodi sunt dies Cathedræ, & vincula S. Petri, & sancti Ioannis Euangelistæ ante portam Latinam.

Sanctus Petrus Apostolus mortuus est 3. Kal. Iulij, hoc est, die 29. Iunij, sed in summo Pontificatu vniuersim post Christi necem annos 36. menses duos, speciatim vero in Pontificatu Romano annos 24. completos 25. inchoatos, menses tres, dies duodecim: à tertio anno inchoato Claudij Imperatoris vsque ad 13. annum Neronis Imperatoris. Supplicij locus fuit Romæ summitas Ianiculi, seu Vaticanus montis, imminens Naumachiæ Neronis inferius iuxta Tyberim sita: Ianiculus, qui nunc mons Aureus dicitur, & Vaticanus apud antiquos Auctores, eiusdem montis appellationem habebant. Clemens Petri discipulus in ima Vaticanæ parte, in qua Neronis horricant, & circus cum Obelisco iuxta Apollinis Templum sepeliuit, vbi nunc est Basilica S. Petri à Constantino Magno Imperatore exædificata; & in summitate Ianiculi, vbi martyrium est passus, est magnificum Templum extructum nomine & titulo S. Petri montis Aurei insignitum. Porro cum Nero incepisset Christianos persequi, Sanctus Petrus, vrgentibus fidelibus, vt fuga se illis diutius seruaret, precibus eorum flexus, nocte muro egredi coepit, & videns in porta Capena Christum sibi occurrentem, & Urbem ingredientem, ait illi: Domine quo vadis? Respondit: Romam venio iterum crucifigi, intellexit Petrus ad suam crucem pertinere diuinum responsum, & quod iterum Christus crucifigendus esset in seruo. Et ita in Urbem redijt sponte. Egesippus lib. 3. de excidio Hierosolymo. c. 2. Ambrosius in Auxentium de Non traden. basilic. Gregor. in Psalmum tertium Pœnitentialem.

Sanctus Petrus post Ascensum Domini in cælum, sequenti, vt creditur, die Dominica, die Maij 17. tanquam Pontifex, munus iniunctum obire coepit. Nam de substituendo nōuo Apostolo in locum Iudæ proditoris, orationem ad vniuersam collectam Ecclesiam habuit, & Matthias Apostolus sorte electus est.

Die Dominica 24. Maij, & vt creditur 30. à Resurrectione Dominica, Petrus oratione ad populum habita, tria millia hominum ad Christum conuertit.

Claudum multos iam annos ab vtero matris ad Portam templi Speciosam medicamentum sanauit, ita vt exsiliet, & ambulans laudaret Deum: & oratione habita ad Populum auctus est numerus credentium ad quinque millia hominum.

Sacerdotes, Magistratus templi, & Sadducæi curarunt, vt Petrus, & Ioannes in carcerem mitterentur: & mox dimittunt eos, denunciante illis, ne omnino docerent in nomine Iesu.

Credentes, omnia in commune conferunt, in quibus nominatum fuit Barnabas, Leuites Cyprius.

Ananiam, & Sapphiram coniuges pretium agri venditi ementios, partem sibi fraudulenter referuantes, & id malitiose Petrum latere posse putantes, Petrus reprehendit, & mors in ultionem vtriusque diuinitus insignenda à Petro prædicatur, & continuo secuta est.

Conciones Petri frequentes, & miracula ab eo facta, vt signa & prodigia per omnes Apostolos edita, ita animos audientium, & videntium commouebant, vt magna fieret credentium virorum, ac mulierum in Ecclesia accessio.

Apostoli in carcerem conijciuntur, sed diuinitus per Angelum liberati, rursus ad populum concionantur: educti in Concilium respondent: Obediunt oportet Deo magis, quam hominibus. Gamalielis suffragio à cæde liberantur, sed flagris cæsi.

Petrus, & cæteri Apostoli Diaconos elegerunt in ministerium sanctarum viduarum. Hæc omnia contigerunt eodem anno, quo mortuus est Christus.

Añ. 1.

Añ. 1.

Añ. 3.

Añ. 4.

Añ. 4.

Añ. 5.

Añ. 5.

Añ. 5.

Añ. 7.

Sanctus Petrus itidem eodem anno, diuino instinctu, & consilio totius Apostolici collegij dux, Iacobum Minorem cognomento Iustum, & fratrem Domini vocatum, & Obliam, id est, murum Nazareum, hoc est, sanctum, Alphai, & Mariae Cleophae filium, Iudae Thaddaei fratrem, B. Mariae Virginis ex sorore nepotem, Hierosolymorum Episcopum creandum curauit. Fuisse hunc consecratum à Petro, Iacobo Maiore, & Ioanne, Anacleto Pontifice in *Epistola ad Episcopos Italiae*, & Clemens Alexand. lib. 6. & 7. *Hypotyposion* testantur: in quo formam tradiderunt, vt non minus quam à tribus Episcopis electus Anacles consecraretur, cap. Porro. *Assimil.* 67. Contigit haec Iacobi consecratio nonem fere mensibus post Christum ortum elapsis, die 27. Decembris, vt tradidit Beda in *Martyrologio*.

Petrus quinque annis p. st. necem Domini Hierosolymis commoratus est, quamdiu Tiberius Augustus superstes fuit. Quinquennio elapso, anno trigesimo octavo salutis humanae, & primo Caes. Caligulae Imperatoris Antiochiam Syriae Metropolim venit, vbi Christianae fidei mysteria docuit. Primus quoque Antiochenam fundauit, & rexit per seipsum Ecclesiam: Cathedram eius Episcopatus adeptus 8. Kalend. Martij, hoc est, dies 22. Februarij, vt habet Ecclesiastica traditio, quamuis nullam huius rei mentionem fecerit Lucas; habemus tamen aliunde, videlicet ex Clemente, libro 6. *Stromatium*, Eusebio in *Chronico*, Hieron. cap. 2. *ad Galatas*, quicam rem ex antiquis eius Ecclesiae monumentis collegerunt: & ei Ecclesiae septem annis, quamuis non integris, & completis, praesuisse testantur, & postea successit Euodius, & tertius Ignatius.

Interim tamen saepe se Hierosolymam retulit, annunciando Euangelium, & confirmando ac visitando Ecclesias ab Apostolis, ac alijs discipulis constitutas, eo itaque tempore Aenacum octo iam annis paralyticum in grabato iacentem sanauit: Et videntes id omnes qui habitant Lydda, & Saronae, Christi fidem receperunt.

In Ioppe ciuitate proxima, Thabitam mortuam, sanctarum mulierum precibus suscitauit. Vbi apud Simeonem quendam coriariam multis diebus habitauit: & per visum diuinitus ostensum, hoc est, linteam expansum per quatuor capita, vbi erant multa animalia immunda, ex quibus edere iubebatur, intellexit, Euangelium etiam Gentibus annunciandum.

Porro anno Christi Domini quadagesimo, & Caes. Imperatoris tertio Cornelium Centurionem Caesareae baptizauit vna cum alijs multis: & ibi primum ex Gentibus Ecclesiam Caesariensem constituit. Mox ex Antiochia vixit, & Caesarea Hierosolymam redijt. Vbi obijcientibus sibi fratribus qui è Circumcisione erant, quod ad Gentes fuisset ingressus: reddidit rationem diuinæ reuelationis sibi factae: quam admirati fratres ratam, & gratam habuerunt.

Post annunciatum à Petro Antiochia Euangelium, & Ecclesiam ibi ex solis Iudeis collectam, discipuli quidam Cyprij, & Cyrenaei, ibidem multos ex Gentibus ad Christi fidem conuerterunt, cuius rei nuncio ab Ecclesia Hierosolymitana accepto, Barnabas est missus: quaesito, & adducto ex Tharsolo Paulo, integro anno ibi commorati sunt, & magna accessio facta est Ecclesiae ex Gentibus conuocatae, vt credentes, non discipuli, vt antea, sed Christiani appellari ceperint: contigit hoc, anno Christi quadagesimo primo, & Caes. Imperatoris quarto inchoato.

Anno Christi quadagesimo tertio, & secundo Claudij Imperatoris exacto, tertio vero per sex dies inchoato, sanctus Petrus ab Herode Agrippa in carcerem, & in vincula missus: sed noctu per Angelum liberatus, versus Romam iter direxit: & ita relicto Oriente Romam venit decimoquinto Kalendas Februarij, hoc est decima octaua die Ianuarij. In hac peregrinatione Petrus ab Hierosolymis Caesarem Stratonis primum veniens, ibi

Zaccheam Episcopum constituit: inde Sidonem peruenit. Vbi cum multos curasset, & Episcopum eis dedisset, abiit Berytum: in qua etiam Episcopum delegit: inde venit Byblum: deinde Tripolim Phoeniciae, & apud Marsonem virum mansit. è Tripoli Orthosiam profectus: inde Antandrum, mox in insulam, quae dicitur Arados, tandem in Balneas, & inde Lanta, inde Laodicam: vbi multos à morbis sanauit, & Ecclesiam congregauit, ibi Episcopo constituto. Postea venit Antiochiam Syriae, vbi Missarum solemniam celebrauit, & Euadium Episcopum creauit. Inde Synadem Phrygiae ciuitatem, mox Nicomediam, in qua Prochorum Episcopum constituit: tum Ilium venit ciuitatem Helleponti, vbi Cornelium Centurionem Episcopum ordinauit. Tunc diuina visione monitus Occidentem versus iter dirigere iubetur. Ita venit Tharsum: vbi Vrbium Episcopum delegit. Andriam Lyciae Epaphroditum, Ephesi Phrygellum Appellam, qui fuit frater Polycarpi. Demum in Macedoniae peruenit: Philippis Olympum Episcopum creauit, & Thessalonicae Iasonem, & Corinthi Syllanum. Inde migravit in Siciliam: venit Tauromenium: vbi apud Panocratum habitauit, & Marianum Episcopum instituit. E Sicilia Neapolim appulit: vbi Missae sacrificium seorsum libenter, & Asprenem Episcopum constituit: inde naui delatus Labronam, id est, Liburnum: & inde Pisas venit, vbi etiam Missae sacrificium obtulisse traditur, vt habent Traditiones verissimae: tandem Romam peruenit, in Vibe Euangelium annunciare cepit: & Cathedra in qua eius Christi Euangelium edocuit, integra adhuc in eius Basilica asseruatur. Tunc Petrum Pudens Senator Vrbis, qui fuit pater sanctarum Virginum, Pudencianae, & Praxedis, in suis aedibus excepit, quae sita erant in colle Viminali, vbi Templum postea aedificatum est, quod titulo Pastoris primo dictum est, deinde nomine Sanctae Pudencianae: in quo sacellum extat, vbi S. Petrus saepe inuentum Missae sacrificium fecit, & obtulit Deo omnipotenti.

Anno Christi quadagesimo sexto, & quinto Claudij Imperatoris inuente, Petrus ex Vibe profectus Hierosolymam reuersus est. In Vibe relicti Vicarij, qui se absente gregem Dominicum conseruarent, regerent, atque gubernarent: Hierosolymis quoque anno Christi quadagesimo octauo, & Claudij Imperatoris septimo celebratum est Concilium ab Apostolis: in quo Circumcisio abrogata est: eius sanguinis, & suffocari prohibitus, & scortatio speciatim interdicta. Interfuerunt in eo Concilio, praeter alios Petrus, Ioannes, Iacobus cognomento minor, Paulus, & Barnabas. Petrus reliquo toto tempore Claudij Imperatoris, ab Vibe absuit: nec enim ei licuit suam sedem Romanam repetere, vetante Claudij edicto, qui Iudaeos omnes Roma expulerat.

Anno igitur Christi quinquagesimo sexto, & primo Neronis Imperatoris in Vibe redijt, ac interim in diuersas Prouincias annunciandi Euangelij causa, multos è discipulis destinauit in Siciliam Panocratum, Marianum, Beryllum, & Philippum: in Capuam Priscum, Neapolim Asprenatem, Tarracinam, Epaphroditum, Equicolas Marcum, sed alium ab Euangelista, Nepem, Prolemum: Fessulam, Romulum: Lucam, Paulinum, Rauenam Apollinarem: Veronam Euproprium, Patauium, Prodocimum, Ticinum, Syram, Aquileiam, post Marcum Euangelistam, Hermagoram: ad Gallos Lemouicenses, Tolofares, & Burdegaleses, Martialem: ad Tungenses, Maternum, & Valerium: ad Thermenenses, Sixtum: ad Arelatenenses, Trophinum: ad Senonenses, Sabinianum: ad Cenomaneenses, Iulianum: Viennam, & Moguntiam Crescentem: Catalacinum Menomium, ad Bituricenses, Vesinium: ad Aruernenses Austroniam: ad Xantonenses, Eutropium, in Germaniam, Eucharium, Aegyptum, & Martianum: in Hispaniam, Torquatum, Cestiphontem, Secundum, Indalium, Caxilium, Helychium, Euphrasium, & alios.

Iacobus maior Zebedæi Filius, Ioannis Euangelistæ frater, postquam Euangelium Christi, in Hispania annuntiavit: (vt communi consensu omnes Hispaniarum Ecclesie testantur: à qua sententia non est quod recedamus: habent enim singule nationes traditiones à Iuis Maioribus acceptas: quas si negauerimus, multa incommoda sequuntur.) Hierosolymam regressus, ab Herode Agrippa in carcerem missus anno Christi quadagesimo tertio, & Claudij Imperatoris secundo primus Apostolorum martyri palmam obtinuit, cuius corpus scaphæ impositum, Mediterraneo, & Oceani marie mensis in Galatiam appulit: & Iriæ Flauix in saxo repositum deinde ex Iria Flauia Compostellam translatum est: vt constat ex licentis Callisti Secundi. Ecclesia vero diem eius festum celebrat vigesima quinta Iulij: non quia tunc mortuus sit; nam extinctus est circa Paschale tempus: sed quia eo die corpus eius in Galatiam appulit & Iriæ Flauix in saxo repositum creditur. ob hanc Agrippæ persecutionem Apostoli in diuersas Prouincias dispersi, Christi Euangelium promulgauerunt, & antequam a se inuicem diuicerentur, Fidei symbolum condiderunt.

Ioannes Apostolus, & Euangelista, Filius Zebedæi, & Frater Iacobi cognomento Maioris, anno Domini 101. & Traiani Imperatoris secundo mortuus, & sepultus est. Sic Hieronymus, & Eusebius in Chron. ex Irenæo, & Polycarpo apud Ephesum: Tertul. libro de Anima capite quinquagesimo obijt, inquit, & Ioannes quem in Aduentu Domini reuansum fuerat Ihesus. Beda mortuum esse ait, anno ætatis suæ nonagesimo octauo, secundum alios anno nonagesimo quarto, vel nonagesimo tertio: quia vocatus à Christo est, teste Hieronymo, iuuenis: unde forsitan, inquit, tunc agebat annum ætatis vigesimum secundum, & obijt anno sexagesimo octauo post necem Domini. Alij putant vixisse annos nonaginta, vel nonaginta & vnum, eo quod secundum illos, vocatus fuerit à Domino, cum ageret annum vigesimum, vel vigesimum primum. Ego vero magis Bedæ auctoritati, cum obijt anno ætatis suæ nonagesimo octauo, quare vocatum à Domino crediderim, cum ageret annum vigesimum sextum, vel vigesimum septimum, in qua etiam ætate homines appellare consueuimus iuuenes. Sepulchri eius in Epheso meminit Eusebius lib. 3. cap. 33. Hieronymus de scripto. Eccl. scribit, in Iouane, Chryso- stomus homil. 20. in Epistola ad Hebræos, & homilia in Laudem duodecim Apostolorum, Celestinus Papa in literis ad Concilij Ephesinum. Quare singularis est opinio quorundam iuniorum, eum viuum translatum esse ad terrestrem Paradisum, vt ipse, & Henoch, & Elias tempore Antichristi venturi, sint tres testes Euangelicæ doctrine: vnus ex Lege Naturæ: alter ex Lege scripta, tertius ex Lege Gratie.

Ioannes post Hierosolymam captam, & dirutam à Tito, & Vespasiano Imperatoribus Romanis, anno 38. à morte Christi Domini ab Hierosolymis in Asiam se contulit: & Ephesi commoratus rexit Asiæ Ecclesias, quas Petrus, & Paulus fundauerant. Et anno Christi 92. qui fuit nonus Domitiani Imperatoris, ex Asia Romanam, impietatis nomine reus adductus, in dolium sferuentis olei apud Portam Latinam coniectus, & nihil læsus, in Patmos insulam relegatus est. Tertul. de Prescript. ca. 36. Hieronymus lib. 1. Aduersus Iovinianum, & in Mathæi, cap. 21. est Romæ traditio, & monumentum celebre eius supplicij apud Portam Latinam, atque pridie Nonas Maij auerfaria eius diei memoria celebratur.

Quo mense, & quo die mensis obierit, non est vsque quaque certum, & exploratum. Duran in Rationali Diuino officiorum lib. 7. cap. 42. & Ioan. Belet. de offic. Diuini. cap. 30. opinantur eum obijt in die 24. Iunij, quo die celebrat Ecclesia Natalem Ioannis Baptistæ in diem 27. Decemb. Sed quare potius in eum diem transfuit? Respondent, quia fortassis eo die S. Ioanni Euangelistæ dedicata est Basilica Ephesi: vel quia eo die cœpit Ephesinam Ecclesiam regere, fuit Patriarcha Ephesinus. Certe cum Ecclesia Ioannem Euangelistam perpetua memoria cele-

bre, & colat die 27. Decembris, videtur id facere: quia eo die è viuis excessit.

Iacobus Minor cognomento Iustus: & frater Domini, Hierosolymorum Episcopus, trigesimo sui Pontificatus anno, & ætatis suæ sexagesimo tertio è p̄tina templi precipitatus, fullonis fuste percussus in capite, migravit in cœlum mariæ effectus septimo anno Neronis Imperatoris, & Christi Domini sexagesimo tertio, cui successit Simcon, qui præfuit illi Ecclesie annis quadraginta septem, vsque ad annum Christi 110.

Paulus Apostolus Christi, sed extra numerum duodecim Apostolorum. Tarsensis, conuersus est ad Christum octauo Kalendis Februarij, hoc est, die 25. Ianuarij: electus post mortem Christi vno anno, & mensib. nouem, & diebus octo: vnde Martyrologium Romanum habet: die 25. Ianuarij Conuersio sancti Pauli Apostoli: quæ fuit secundo ab Ascensione Domini anno: & non septimo anno post Ascensionem Dominicam, vt G. ycas libro tertio Annual. & Nicepho lib. 2. cap. 3. ex Hippolyto Thebano, & Eusebio confirmare contendunt. Et quod Lucas Act. 7. dicit, Paulum fuisse adolescentem, cum Stephanus est necatus: nihil obstat, quia nomen Græcum significat eum fuisse tunc iuuenem: iuuenis autem durat vsque ad trigessimum quintum annū & tunc succedit virilis ætas vsque ad 50. annum.

Damascum delatus, ac baptizatus ab Anania, & mox in Arabiam se contulit: vbi duob. annis Christi Euangelium annuntiauit. reuersus Damascum, alterum annum ibi exegit: sed ob Iudæorum insidias, vt eorum manus euaderet, è muro sporta demissus auogit. Inde Hierosolymam pergens, ibi à Petro holpes exceptus, quindecim diebus apud ipsum mansit, inde inuenit Iudæorum, Cæsaræam: mox Tarsum Ciliciæ patriam suam se recepit. Inde adductus à Barnaba, Antiochiam petijt, vbi magna facta est Christianorum conuersio, vt Lucas in Actis testat.

Paulus & Barnabas an. Christi 44. & Claudij Imperatoris secundo Hierosolymis Antiochiam reuersi, Spiritus sancti admonitu, ordinantur Apostoli: extra numerum duodecim, vt cum potestate Christi Domini Euangelium vbique terrarum annuntiant.

Paulus hoc eodem anno segregatus in Euangelium, raptus est in tertium cœlum, vt ipse et testatur in posteriori Epistola ad Corinthios capite duodecimo: Scio, inquit, hominem in Christo, ante annos quatuordecim raptum huiusmodi vsque in tertium cœlum: quæ Epistola scripta est anno Christi 58. & Neronis 2. qui est decimusquartus ab hoc anno.

Anno Christi quadagesimo septimo, & Claudij Imperatoris quinto, Paulus & Barnabas ex Cypro reuersi in Asiam? Antiochiæ P̄sidix ingressi Synagogam Iudæorum die Sabbati, inuitantur ad loquendum pro more: Paulus habita concione, multos ad Christum conuertit. Act. 13. verum sabbato Iudæi, videntes Gentium multos conuenire ad audiendum verbum Dei, concitata seditione, Apostolos eosdem è suis sinibus eieciunt Qui uenerunt Iconium: & ibi diutius demorati, plurimos ad Christum conuersis, post multa patrata miracula, post multa aduersa tolerata, quæ Lucas silentio præterijt, & Paulus vnico verbo significauit in secunda ad Timotheum capite tertio: Diuisa demum in factiones ciuitate, secesserunt Lystram, & Derben. Act. 13.

Paulus Theclam, nobilissimam virginem, iam viro desponsam, ad cultum fidei, & amorem Christianæ virginittatis conuertit: ob quæ illa multa, & magna perpessa est: ex cuius actis quamuis quædam habeantur apocrypha, alia tamen sunt probata apud Gregorium Nyllenum homilia quarta, in Cantica: apud Epiphanium hoc est 78. Chrysofomum homilia vigesima octaua in Actis, Ambrosium capite secundo de Virginibus, quæ vt alia plurima, Lucas prætermisit: vt ait Hieronymus in Epistolam ad Galatas capite secundo.

Paulus peragrata Lycaonia, Lydiam adueniens claudum sanauit: inde populum, quasi Deum se & Barna-

bam adorantem, reprehendens vestibus dilaceratis, ab eo consilio, & proposito auertit: verum paulo post ab eodem populo lapidatus, & pro mortuo habitus, Derben se recepit: indeque multis peragratis regionibus, & constitutis Episcopis, Antiochiam Syriæ cum Barnaba rediens, tempus ibi non modicum est commoratus.

Anno Christi quinquagesimo secundo, Claudij vero Imperatoris decimo. Paulus Athenas perductus, ibi Evangelium prædicauit: & quosdam conuertit ad Dominum, in his Dionysium Areopagitam, & mulierem nomine Damarim, *Actor. decimo septimo*, quam fuisse uxorem Dionysij testantur Ambrosius in *Epistola ad Vercellenses*, Augustinus sermone de *summe*, Chryostomus libro quarto de *Sacerdotio*. Inde Paulus veniens Corinthum, inuenit Aquilam, & Priscillam Iudæos, qui nuper venerunt ab Italia, *Actor. decimo octauo*. Hic Paulus diuinitus est admonitus, vt confidenter ageret, vnde & multos Corinthiorum ad Christum conuertit: & annum, & sex menses ibidem commoratus, multa, & magna fecit, vt colligitur ex *secunda ad Corinthios, capite duodecimo*, quæ Lucas vix tribus verbis perscrinxit, *ibi*. Hoc eodem anno scripsit primam Epistolam ad Thessalonicenses, & per viam Iudæorum adductus ad Proconsulis tribunal, non est auditus. Post dies multos Corintho discedens, Syriam peragravit.

Anno Christi quinquagesimo quinto, relictis Ephesi Priscilla, & Aquila, superiores Asiæ partes perlustravit: tum rediens Ephesum, ibi per triennium commoratus, & plurima passus, magna edidit miracula, *Actor. 19. & 20. 1. ad Corint. 15.*

Anno Christi quinquagesimo septimo, & Neronis Imperatoris primo, cum cessaret edictum Claudij, quo Iudæi vrbe Roma excluderentur: Paulus cogitauit de videnda Roma, peragrata primum Macedonia, & Achaia, & Hierosolymis. *Actor. 19.* Hoc eodem anno Paulus profectus Epheso in Macedoniam, Timotheum Ephesi reliquit, & primam ad eum ex Macedonia Epistolam scripsit. Athanasius in *Synopsi*, Theodoretus in *Præfatione super Epistolam Pauli*, ex Macedonia venit in Græciam, *Actor. 20.* ex Græcia in Cretam insulam: vbi & Titum Episcopum ordinauit.

Anno Christi quinquagesimo octauo, & Neronis secundo, Paulus à Creta reuersus in Græciam, Titum ad se Nicopolim vocauit: indeque ex Græcia ad ipsum Epistolam scripsit: Nicopoli secundam ad Corinthios scripsisse creditur. Mansit in Græcia per tres menses, *Actor. 20.* Corinthum rursus iter direxit: inde Cineas perueniens, ibi scripsit Epistolam ad Romanos, vt putat Origenes.

Corintho abscedens iuit Troadem, vbi adolescentem quendam à tertio cenaculo lapsum, suscitauit à mortuis. Inde Casaream, vbi prædictum est ab Agabo, futurum, vt Hierosolymis alligaretur à Iudæis, & traderetur Gentibus. Tandem Hierosolymam peruenit ante Pentecosten. *Actor. 21.* vbi à mortis periculo intentata, à Iudæis, ereptus est per Tribunal. *ibidem*. Quo comminante virgas, siue flagra, coactus est eicere se Romanum asserere, *Actor. 21.* Rursus appetitus insidijs Iudæorum, illisque detectis perducitur Casaream ad Felicem Præsidem, *Actor. 23.* apud quem suam causam egit, *Actor. 24.* Postea concionem habuit ad Festum Præsidentem successorem Felicis. *ibidem*, Inde in nauigium impositus, Romam mittitur. In qua nauigatione, contra eius consilium suscepta, periclitantibus omnibus diuinitus cognouit, omnes incolumes euasuros. Fracta naui prope Ictus, salui facti sunt omnes in Insula Melita. Vbi vipera sarmentis inclusa, inuadente manum Pauli, & ab eo excussa in ignem nullo inde accepto detrimento, putantibus Barbaris statim eum in tumorem conuertendum, eum eum primum homicidam suspicarentur, postea tamen, non sine admiratione, eundem Deum appellarent. Ex eo tempore, Traditio habet, in gratiam Pauli fuisse insulæ illi diuini-

tus tributum, vt serpentes omnes veneno careant, quantumlibet aliquem momorderint, nullumque afferant detrimentum. Tribus mensibus Melita hyemauit: patrem Publij Principis insulæ, dysenteria laborantem, & alios morbo vexatos sanauit. *Act. 28.* Publium ad Fidem conuertit, insulæ Episcopum præfecit.

Anno Christo quinquagesimo nono, & tertio Neronis, Melita soluens, Romam tandem peruenit, vbi causam suam egit apud Imperatorem, & Senatum. Liberatus ab eo est ea tamen conditione, vt vinculis catena cum custodiante se milite, libere posset agere. Ex vinculis plures scripsit Epistolas, videlicet, secundam ad Timotheum, eam quæ est ad Ephesios, & ad Philippenses, ad Colossenses, imo eam etiam quæ est ad Hebræos.

Paulus biennio in vinculis exacto, & suæ libertati permissus, quid reliquo tempore Neronis Imperatoris egerit, certo non constat. An in Hispaniam iter, sunt opinioniones. Hippolytus de *Septuaginta duobus discipulis*, Damascus ad *Dracunculium*, Cyrillus *Catechisi decima septima*, Epiphanius *Harresi septuagesima septima*, Chryostomus in *Præfatione Epistola ad Hebræos, & homilia septima, de Laudibus Pauli, & septuagesima sexta in Mattheum*, Theodoretus in *secundam ad Timotheum, capite ultimo, & capite primo, ad Philippenses: & in Psalmum 107.* Hieronymus *capite undecimo, hysia*, Gregorius libro *trigesimo primo. Moral. cap. 22.* Isidorus *libro de vita, & obitu sancto & cap. 71.* Beda in *Martyrologio, die vigesimo secundo Martij*, testantur Paulum in Hispaniam percessisse. At Gelasius Papa in *cap. Beatus, vigesima secunda questione 11.* videtur negare, Paulum iussisse in Hispaniam.

Anno Christi sexagesimo octauo, & Neronis duodecimo, Petrus & Paulus diuino consilio: ex diuersis orbis partibus, vt afflicta Neroniano gladio Ecclesiæ Romane succurrerent, Romam conuenire: Simonem Magum, magicæ superstitionis conuenire: & occasione mortis Simonis, quem è caelo, quo volatæ dæmoniaca arte, & ope tentauerat, deiecerunt: sancti Apostoli mense Octobri, in carcerem coniecti sunt, & nouem in eo menses vsque ad martyrium detenti. *Martyrologia Romanum, Beda, Vssardi*: iidem Apostoli Procellus, & Martinianum carceris custodes, & alios quadraginta septem ad Christum conuerterunt, quos fonte diuinitus in ipso carcere erumpente baptizarunt: qui carcer, & fons adhuc Romæ in radicibus Capitolij celebres extant, & sanctæ, ac pie visuntur, ac frequentantur.

Anno Christi sexagesimo nono, & Neronis Imperatoris decimo tertio, Petrus, & Paulus tertio Kalendas Iulij, Neroniana persecutione damnati, eodem anno, non diuersis, martyrio sunt coronati. Prudentius *Persephaven Hymno duodecimo*, & Arator libro *secundo Actorum Apostolicorum in fine*, & Augustinus sermone de *Sanctis vigesimo octauo*, putarunt eos passos esse eodem die, sed non eodem anno. communis tamen est sententia, fortiter eos martyrium subiisse eodem die, & anno. Ita Caius Theologus antiquus, & Dionysius Corinthius apud *Metaphrasem, die vigesimo nono Iunii*, Zepherinus Pap. in *Epistola quadam*, Damascus in *Concilio Rom.* Eusebius, Epiphanius, Hieronymus.

Paulus demum capite obruncatus est extra Portam Hostiensem ad aquas Saluias: lac pro sanguine reddidit: proindeque is locus, ex mirabili euentu truncati capitis, & tres fonticulos perennes efficientis, ad tres fontes nomen accepit.

Quæres, Quoto ætatis anno Paulus mortuus sit? Respondeo cum Chryostomo in *Homilia de Principe Apostolorum*, anno sexagesimo octauo, quia quando conuersus est ad Christum, erat triginta duorum annorum, vt superius dixi, & mortuus est anno trigesimo sexto post Christi necem: ergo cum passus est mortem, erat annorum sexaginta octo.